

**Bruhat Bengaluru
Mahanagara Palike**

ಮಂಡನೆ :

ಶಿವಾನಂದ ಹೆಚ್. ಕಲಕೇರಿ, ಭಾ.ರಾ.ಸೇ
ವಿಶೇಷ ಆಯುಕ್ತರು (ಹಣಕಾಸು)

Presented by :

Shivanand H.Kalakeri, I.R.S.
Special Commissioner (Finance)

ದಿನಾಂಕ / Date: 29-02-2024

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಉಪ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳೆ, ಸಂಸತ್ತಿನ
ಸದಸ್ಯರೆ, ಶಾಸಕರುಗಳೆ, ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆ ಹಾಗೂ
ನಾಗರಿಕರೆ.

ನಮ್ಮ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯದಂತೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ 2024-25ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ರವರ ದಾರ್ಶನಿಕ ಮುಂದಾಳತ್ವ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಉಪ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರು ಆದ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ.ಡಿ.ಕೆ.ಶಿವಕುಮಾರ್ ರವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಡಳಿತಗಾರರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ರಾಕೇಶ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಆಯುಕ್ತರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ತುಷಾರ್ ಗಿರಿನಾಥ್ ರವರುಗಳ ಅಪಾರ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯ 2024-25ನೇ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು-ಶಾಸಕರು-ಅಧಿಕಾರಿ-ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕ ಮಹನೀಯರನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತಾ, ಆಯವ್ಯಯ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳು

ಶ್ರಮಿಸಿದ ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಯವ್ಯಯ ತಂಡಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದಿಸಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಿಸಲು ದಿನವಿಡೀ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವಾನಂದ ಹೆಚ್. ಕಲಕೇರಿ, ಆದ ನಾನು ಪಾಲಿಕೆಯ ವಿಶೇಷ ಆಯುಕ್ತರು (ಹಣಕಾಸು) ಹುದ್ದೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಈಗ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ 2024-25ನೇ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

2. ಅದ್ವಿತೀಯ ಸಾಧಕ, ನಾಡಪ್ರಭು ಒಂದನೇ ಕೆಂಪೇಗೌಡರವರು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ನಾಲ್ಕು ವೀಕ್ಷಣಾ ಗೋಪುರಗಳು, ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೋಟೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೊಬಗಿನ ನಗರವು, ಅವರು ನಮ್ಮ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ನೀಡಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು, ವೈಮಾನಿಕ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.
3. ಸಮಕಾಲೀನ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಒಂದು ಕಾಸ್ಮೋಪೋಲಿಟನ್ ನಗರವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿ ಮತ್ತು ಐ.ಟಿ.

ರಾಜಧಾನಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿರುವ ಈ ನಗರವು ಇದೀಗ ನವೋದ್ಯಮಗಳ ನೆಲೆಯಾಗಿಯೂ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಅಂದಾಜು ಒಂದು ಕೋಟಿ ನಲವತ್ತು ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ, ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ನಗರವಾಗಿದೆ. ಶರವೇಗದ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸಂಚಾರ, ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಮೇಲಿದೆ.

ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು :

4. 'ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಜನರ, ಜನರಿಂದ, ಜನರಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರ' ಎಂದು ಅಮೇರಿಕದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಅಬ್ರಾಹಂ ಲಿಂಕನ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆಶಯಗಳಂತೆ, ಘನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನ್ಯ ಉಪ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ರವರು

- ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದರ್ಜೆಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 'ನಾಗರೀಕರ ಧ್ವನಿ ಸರ್ಕಾರದ ಧ್ವನಿ' ಎಂಬ ಘೋಷವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ 'ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಚಿಂತನಶೀಲ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ.
5. ಸುಮಾರು 741 ಚದರ ಕಿಲೋ ಮೀಟರುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದೊಂದಿಗೆ 225 ವಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಹರಡಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ನಗರವು, ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಉಪಕ್ರಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದ ಯೋಜಿತ ಸಂಚಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ, ನಡಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿ ಪುಟ್ ಪಾತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ನಗರವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಸಿರಾಗಿಸಿ, ನಾಗರೀಕರ ಉಸಿರಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಆಶಯವನ್ನು ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಹೊಂದಿದೆ.
6. ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ನಗರದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರದ ನಾಗರೀಕರಿಂದ ಸರಿಸುಮಾರು 70,000 ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢಿಕರಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ ಸಮಿತಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ನೀಡುವ ನಿರ್ದೇಶನಗಳಂತೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಲೂರು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ 8 ವಿಭಾಗಗಳು.

- 1) ಸುಗಮ ಸಂಚಾರ ಬೆಂಗಲೂರು.
  - 2) ಸ್ವಚ್ಛ ಬೆಂಗಲೂರು.
  - 3) ಹಸಿರು ಬೆಂಗಲೂರು.
  - 4) ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬೆಂಗಲೂರು.
  - 5) ಶಿಕ್ಷಣ ಬೆಂಗಲೂರು.
  - 6) ಟೆಕ್ ಬೆಂಗಲೂರು.
  - 7) ವೈಬ್ರೆಂಟ್ (ರೋಮಾಂಚನ) ಬೆಂಗಲೂರು.
  - 8) ನೀರಿನ ಭದ್ರತೆ ಬೆಂಗಲೂರು.
7. ಪಾಲಿಕೆಯ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಲೂರು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ, ಮೇಲಿನ ವಿಭಾಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಯವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಲೂರು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನ ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯ 1,580 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿದೆ.

ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗ :

8. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಾಣಕ್ಯ ಹೇಳಿದಂತೆ, 'ರಾಜ್ಯದ ಖಜಾನೆಯು ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು.' ಹಾಗಾಗಿ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಂದಾಯ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟದೇ ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯಷ್ಟೆ ಹಳೆಯ ರೂಢಿ. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣ ನವರು ಸುಂಕದ ವಂಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಮುಂದಿನ ವಚನ ಬಹುಶಃ ಇಂದಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

'ಭಂಡವ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ, ಸುಂಕವ ತೆತ್ತಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಾರದು.

ಕಳ್ಳ ನಾಣ್ಯ ಸಲುಗೆಗೆ ಸಲ್ಲದು. ಕಳ್ಳ ನಾಣ್ಯವ ಸಲಲೀಯರಯ್ಯಾ.

ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಭಂಡಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವೆ ಸುಂಕಿಗ,

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ'

ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹಲವಾರು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

9. ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ 20 ಲಕ್ಷ ಆಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಪ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಸ್ತಿ ವಹಿಗಳನ್ನು ಸ್ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಗಣಕೀಕರಣ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರಲಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಖಾತೆದಾರರಿಗೂ 'ಇ-ಖಾತಾ' ವಿತರಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
10. 'ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ತು' ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇ-ಖಾತೆ ಮತ್ತು ಇ-ಕರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುವುದು. ಉಪನೋಂದಾಣಾಧಿಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳು ಇ-ಖಾತಾವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಕಾವೇರಿ-2ಯೊಂದಿಗೆ 'ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ತು' ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ದೃಢ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಾವುದೇ ತರಹದ ವಂಚನೆ ಉದ್ದೇಶದ ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಗ್ಧ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ವಂಚನೆಗಳಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
11. ಉಪ ನೋಂದಾಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿನ ವಹಿವಾಟುಗಳು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನವಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯ 'ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ತು' ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ರವಾನೆಯಾಗಿ

ಖಾತಾ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಉಪ ನೋಂದಾಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಹಿವಾಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮಾಲೀಕರು ತಮ್ಮ ಆಧಾರ್ ಮೂಲಕ ವಹಿವಾಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕರು ಪಾಲಿಕೆಯ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧಾರ್ ಅನ್ನು ಸೀಡ್ ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ಖಾತಾ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

12. ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಸ್ತಿ ದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ತರಲು, ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಸ್ತಿ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧಾರ್ ಸೀಡಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಚಾರದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧಾರ್ ಸೀಡಿಂಗ್ ಅನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಮಾಲೀಕರು ಯಾವುದೇ ವಂಚನೆಯ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ, ಆಧಾರ್ ಆಧಾರಿತ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಉಪ ನೋಂದಾಣಾಧಿಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಖಾತಾ ವರ್ಗಾವಣೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತಗಳಂತಹ ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಸ್ತಿ ದಾಖಲೆಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಲಾಕ್-ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು 'ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ತು'

ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಆಸ್ತಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ತಿರುಚುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

13. ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೆ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ನಕಾಶೆಗಳು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ನಕಾಶೆಗಳನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಸ್ತಿ ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆ, ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.
14. ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಅಧಿನಿಯಮ-2020 ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ತೊಡಕುಗಳು ಇದ್ದವು. ಅದರಿಂದ ಅತಿಯಾದ ದಂಡದ ಮೊತ್ತ, ಬಡ್ಡಿ ಮೊತ್ತ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆದಾರರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹೊರೆಯಾಗಿ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಕಾಯಿದೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದು One Time Settlement (OTS) ಅಡಿ ದಿನಾಂಕ: 31-07-2024 ರವರೆಯಿರಬಹುದಾದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ದಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇ.100 ರಷ್ಟು ಇಳಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ 15 ಲಕ್ಷ ತೆರಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಸುಮಾರು ರೂ.2,500 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ತೆರಿಗೆಯ ದಂಡ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮನ್ನಾ

ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿದ ತೆರಿಗೆದಾರರನ್ನೂ ಸಹ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತೆರಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಸರಳೀಕೃತ ತೆರಿಗೆ ನಿಯಮಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

15. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮೌಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು 1ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 2024 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು. ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವಿಭಿನ್ನ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸ್ಲಾಬ್‌ಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತುತ 17 ವಿಭಿನ್ನ ವರ್ಗಗಳ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಮೌಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ವರ್ಗಗಳನ್ನು 6 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
16. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮೌಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಕಾನೂನು, ಜೊತೆಗೆ ಇ-ಆಸ್ತಿ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದಿಂದ ಆಸ್ತಿಯ ತೆರಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಆಗುವುದಲ್ಲದೇ ತೆರಿಗೆದಾರರಿಂದ ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರಂಕುಶ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿ ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

17. ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಭೂಮಾಪನಾ ಇಲಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಗರ ಭೂಮಾಪನಾ ಇಲಾಖೆಯು ಡ್ರೋನ್ ಆಧಾರಿತ ನಗರ ಸರ್ವೆಯ ಮೂಲಕ ಪಾಲಿಕೆಯ 163 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಆಸ್ತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಂಡ ನಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸರ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದ್ದು, ಆಸ್ತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳು ಈಗ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಆಸ್ತಿ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲು ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯ ಸರ್ವೆ ವಿಂಗ್‌ನ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಸರ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಜಾಹೀರಾತು ವಿಭಾಗ :

18. ಪಾಲಿಕೆಯ ಜಾಹೀರಾತು ನಿಯಮಗಳು, 2024 ರ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪಾಲಿಕೆ ಜಾಹೀರಾತು ನೀತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುವುದು. ಹೊಸ ನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ತರ್ಕಬದ್ಧ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ನೀತಿಯು ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು

ಹೊಂದಿರುವ ನವದೆಹಲಿ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಜಾಹೀರಾತು ನೀತಿಯಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಗರದ ಸೌಂದರ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳಗಳ ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ರೂ.500 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಷ್ಟು ಜಾಹೀರಾತು ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ನೀರಿಕ್ಷೆಯಿದೆ.

19. ಜಾಹೀರಾತು ನೀತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಜಾಹೀರಾತು ಪರವಾನಗಿಗಳ ವಿತರಣೆ, ಜಾಹೀರಾತು ಬಾಕಿಗಳ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪಾವತಿ, ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಆಧಾರಿತ ಜಾರಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಸಮಯೋಚಿತ ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಆನ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಾಹೀರಾತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ನ್ಯಾಯಯುತ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗುವುದು.

ಆಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಭಾಗ :

20. ಪಾಲಿಕೆ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ನಿಯಮಗಳು 2024 ರ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪಾಲಿಕೆ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಆಸ್ತಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮಗಳು ಬಾಡಿಗೆ/ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಾಲಿಕೆಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಪಾರದರ್ಶಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಲಿಕೆ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪಾಲಿಕೆ ಆಸ್ತಿಗಳ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಡಿಆರ್‌ಸಿ/ಟಿಡಿಆರ್ ವಿಭಾಗ :

21. ಟಿ.ಡಿ.ಆರ್ ರಚನೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಐ.ಟಿ ಆಧಾರಿತ ಪಾರದರ್ಶಕ ಆನ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಡಿಆರ್‌ಸಿ/ಟಿಡಿಆರ್‌ಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಲಾಗಿನ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲಸದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಅಥವಾ ಡಿ-ಮೆಟೀರಿಯಲ್ಯೆಸ್ಡ್ ಟಿಡಿಆರ್/ಡಿಆರ್‌ಸಿ ಅನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಆರ್‌ಸಿ/ಟಿಡಿಆರ್‌ಗಳ ಕುರಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಡೊಮೇನ್ ಅನ್‌ಲೈನ್ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಡಿಆರ್‌ಸಿ/ಟಿಡಿಆರ್ ಗಳ ಅನ್‌ಲೈನ್ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಖರೀದಿಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಡಿಆರ್‌ಸಿ/ಟಿಡಿಆರ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಡಿಆರ್‌ಸಿ/ಟಿಡಿಆರ್ ಅನ್‌ಲೈನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದಿಂದ ರೂ.6,000 ಕೋಟಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಗರ ಯೋಜನೆ-ಪ್ರೀಮಿಯಂ FAR:

22. ಕರ್ನಾಟಕ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಯೋಜನೆ ಕಾಯಿದೆ 1961 (Karnataka Town & Country Planning Act 1961) ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು. ಮುಂದುವರೆದು, ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಎಫ್‌ಎಆರ್ ಅನ್ನು ಅನ್‌ಲೈನ್ ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗುವುದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ

ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಎಫ್‌ಎಆರ್ ಖರೀದಿಸಲು ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಇ-ಖಾತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ಐ.ಡಿ.ಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಮಂಜೂರಾತಿ ಭಾಗವಾಗಿ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಎಫ್‌ಎಆರ್‌ನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಐಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಎಫ್‌ಎಆರ್ ವಿತರಣೆ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರಲಾಗುವುದು. 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಎಫ್‌ಎ.ಆರ್ ಶುಲ್ಕ ರೂ. 1,000 ಕೋಟಿ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಗರ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ರೂ.1,709 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ನೀರಿಕ್ಷೆಯಿದೆ.

ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಡಳಿತ :

23. ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಭಾಗವಾಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಜನರ ಸಮೀಪ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 8 ವಲಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಒಂದೊಂದು ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ವಲಯ ಆಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ವಲಯ ಆಯುಕ್ತರು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಹರಡಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಾಗರಿಕರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ತುರ್ತಾಗಿ ಜನರ ಕುಂದು ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಅಹವಾಲುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿ, ತುರ್ತು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು ಪಾಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

24. ನಾಗರಿಕರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಡ್ ಸಮಿತಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಾಗರಿಕರು ಅವಲೋಕಿಸಲು ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ-2020ರ ಕಾಯಿದೆ ಅನುಸಾರ ರೂಪುಗೊಂಡ 225 ವಾರ್ಡುಗಳ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಲಯ ಸಮಿತಿ ನೇಮಿಸಿ, ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರತ್ಯಾಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಾರ್ಡ್ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯ ವಲಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಲಯ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ನಗರದ ಜನತೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾಮಗಾರಿ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗಿದೆ.

25. ಪಾಲಿಕೆಯ ವೃಂದ ಮತ್ತು ನೇಮಕಾತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ವಯ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನೇರ ನೇಮಕಾತಿ ಮೂಲಕ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಅಧಿನಿಯಮ-2020ಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಲು ಘನ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
26. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕೊರತೆ ಇದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಎರವಲು ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ವೃಂದ ಮತ್ತು ನೇಮಕಾತಿ ನಿಯಮ ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಸಹಾಯಕ ಅಭಿಯಂತರರು ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಅಭಿಯಂತರರ ಹುದ್ದೆಗಳ ನೇರ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕ ಸೇವಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನೇಮಕಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1,435 ಖಾಯಂ ಹಾಗೂ 15,530 ನೇರ ಪಾವತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 16,000 ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ನೇರ ಪಾವತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

27. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪಾರದರ್ಶಕ ವರ್ಗಾವಣೆ ನೀತಿಯನ್ನು ತರಲಾಗುವುದು. ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಧಾರಿತ ನಿಯಮದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಈಗ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುರ್ತಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಸರ್ಕಾರವು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶ್ರೀ. ಆರ್.ವಿ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಘನ ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಬಂದ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
28. ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಪಾಲಿಕೆಯು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮತ್ತು ತಲುಪಿಸಲು ಪಾಲಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಾಪರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು 2023-24ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪೋರ್ಟಲ್, ಲೇಕ್ಸ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಂ, ಪಾರ್ಕ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಂ, ಪಾಲಿಕೆ ಭೂಮಿ. ಕ್ಯೂ-ಆರ್ ಕೋಡ್ (ಜನಮಿತ್ರ) ರೋಡ್ ಇನ್‌ವೆಂಟರಿ ಸಿಸ್ಟಂ, ಇಂದಿರಾ

ಕ್ಯಾಂಟನ್ (ಬಿಲ್ಲಿಂಗ್), ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟನ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಂ, ಕ್ಯೂ-ಆರ್ ಕೋಡ್ ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟನ್, ಕ್ವಾಷಿ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಅಥಾರೀಟೀಸ್ ಆಫ್ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ., ಕೋರ್ಟ್ ಕೇಸ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಂ, ಇ-ಆಫೀಸ್, ವರ್ಕ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಂ, ಹಸಿರು ರಕ್ಷಕ (ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ), ಸಿಲ್ವ್ ಅಂಡ್ ಡೆಬ್ರೀಸ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಂ, ಆಡಿಟ್ ರಿಕವರಿ ಮಾಡ್ಯೂಲ್, ಪೆನ್ಷನ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಂ, ಮುಂತಾದ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು 2024-25 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ.

29. ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ, ನಿವೃತ್ತರಾದ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ನೌಕರರ ಮುಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ. ಪಿಂಚಣಿದಾರರ ಆರೋಗ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸೊಸೈಟಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕಾರ್ಪಸ್ ಫಂಡ್ ಬೆಳೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಧಿಯ ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿಯ ಮೊತ್ತ ಹಾಗೂ ಪಿಂಚಣಿದಾರರ ಮಾಸಿಕ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪಿಂಚಣಿದಾರರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದು.

30. ಪಾಲಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ರೂಢಿಗತ ಮಾಡುವ

ಸಲುವಾಗಿ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ತರಬೇತಿ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ತಂತ್ರಾಂಶ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆ ಸೂತ್ರ ಅಥವಾ ಬೇರಾವುದೇ ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಹಾಗೂ ಪಾಲಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ-ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ 2 ಲಕ್ಷ ರೂ ಮೊತ್ತದ ಈ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಈ ವರ್ಷವೂ ನಾಡಪ್ರಭು ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭರಿಸಲಾಗುವ ವೆಚ್ಚಗಳು.

31. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬೆಂಗಳೂರು ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಾನ್ಯ ಉಪ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ.ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ರವರ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ಕಾಲ ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಪಾಲಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಕ್ರೋಢಿಕೃತವಾಗುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ESCROW ಖಾತೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಣ ಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು.

ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು-ಸುಗಮ ಸಂಚಾರ ಬೆಂಗಳೂರು:

32. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಧೀರ್ಘಾವಧಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು 'ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು - ಸುಗಮ ಸಂಚಾರ' ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಸಮಗ್ರ ಸಂಚಾರ ಯೋಜನೆ' (Bengaluru City Comprehensive Mobility Plan (BCCMP)) ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ನಗರ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗ (Urban Tunnel) ಯೋಜನೆಯು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್

ಸಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯೋಜನಾ ಸಮಾಲೋಚಕರಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯಾದೇಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆ ಇರುವ 2 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.200 ಕೋಟಿಗಳ Seed Money ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

33. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಹೊರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಂದಣಿ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಸಾಂದ್ರತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮಹಾನಕ್ಷೆ-2015 (RMP-2015) ರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪೂರಕ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು, ಕನಕಪುರ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಯಿಂದ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ ಹಾಗೂ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಹೆಣ್ಣೂರುನಿಂದ ಬಾಗಲೂರು ರಸ್ತೆಗಳ ಅಗಲೀಕರಣ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾದರಾಯನಪುರದ ರಸ್ತೆಯು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅತಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಗಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ 130 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

34. ಬಳ್ಳಾರಿ ರಸ್ತೆಯಿಂದ (ಸಾದಹಳ್ಳಿ ಗೇಟ್) ಬೇಗೂರು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾತನೂರು ಮೀಸಗಾನಹಳ್ಳಿ ಮುಖಾಂತರ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಟಿ.ಡಿ.ಆರ್ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ವಶಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಕೆಂಗೆರಿ ಉಪನಗರವನ್ನು ಮೈಸೂರು ರಸ್ತೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆಯವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರೈಲ್ವೆ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್. ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ತರಲಾಗುವುದು.
35. **ಸಂಚಾರಯುಕ್ತ ರಸ್ತೆಗಳು:** ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಾಹನ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ನಗರದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರತರವಾದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು, ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಹೊರ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳ ಬಫರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಟಿ.ಡಿ.ಆರ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭೂ-ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸದರಿ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳ ಎರಡು ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಲಘು ವಾಹನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ ಪಥಗಳನ್ನು, ಸೈಕಲ್ ಪಥಗಳು, ಜನ ಸ್ನೇಹಿ ನಡಿಗೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 300 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಇಂತಹ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು 600 ಕೋಟಿ

ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ 3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ 2023-24ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ 200 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ 100 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಹೊರ ವಲಯದ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳ ಬಫರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 100 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

36. ಸುಗಮ ಸಂಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಗುಂಡಿ ರಹಿತ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ, ಕಡಿಮೆ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚದ ಮತ್ತು ಧೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಾಳಿಕೆಯ ವೈಟ್ ಟಾಪಿಂಗ್ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದು. ಸುಮಾರು 145 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ವೈಟ್ ಟಾಪಿಂಗ್ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು 800 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಘನ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು 900 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಂತರಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ 2 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನ ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕಂತಿನ 300 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

37. 15ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ 'ಪರಿಶುದ್ಧ ಗಾಳಿ' ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ 'ಅಂತಿಮ ಸಂಪರ್ಕ ಬಿಂದು' (Last Mile Connectivity)" ಸಾಧಿಸಲು 2024-

25ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 45 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಪಾದಚಾರಿ ಸ್ನೇಹಿ ನಡಿಗೆ ಪಥಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರೂ.135 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2023-24ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೈರುತ್ಯ ರೈಲ್ವೆ ಇಲಾಖೆ ರವರಿಂದ ನೂತನವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಸರ್.ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ರೈಲ್ವೆ ಟರ್ಮಿನಲ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲು ರೂ.380 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ರೋಟರಿ ಮೇಲ್ವೇತುವೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, 2024-25 ರಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

38. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1,344 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಆರ್ಟೀರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಸಬ್ ಆರ್ಟೀರಿಯಲ್ ರಸ್ತೆಗಳಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 11,533 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಇತರೆ ರಸ್ತೆಗಳಿದ್ದು, 'ಡಿಜಿಟಲ್ ಬೆಂಗಳೂರು' ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆ' ಸೂತ್ರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಯ ಅನುಸಾರ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ 'ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಓ.ಎಫ್.ಸಿ ಕೇಬಲ್ ಡಕ್ಟ್ ಪಥ'ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಯೋಜನಾ

(Preliminary Project Implementation) ಮೊತ್ತ ರೂ.2 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

39. ಮೆಟ್ರೋ ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೈ ಡೆನ್ಸಿಟಿ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಸಾಂದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೆಟ್ರೋ ಪಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೆ-ರೈಡ್ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಮುಂಬರುವ ಮೆಟ್ರೋ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಂಯುಕ್ತ ಮೆಟ್ರೋ-ರಸ್ತೆ ಮೇಲ್ನೇತುವೆ ಮಾರ್ಗ (ಡಬಲ್ ಡೆಕ್ಕ್ಡ್ ರಸ್ತೆ)' ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಾಗಿ 100 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.
40. ಬನಶಂಕರಿ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ Transit Oriented Development Sky walk (TOD) ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ.ಯ, ಟಿ.ಟಿ.ಎಂ.ಸಿ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರೋ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲು ನೂತನ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ (Circular Dome Shaped) ಪಾದಚಾರಿ ಮೇಲ್ನೇತುವೆಯನ್ನು ಚರ-ಮೆಟ್ಟಿಲು ಸಹಿತ (Escalator) ವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಾಗಿ 50 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

41. ವಾಹನಗಳ ಸುಗಮ ಸಂಚಾರ ಮತ್ತು ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ನೀತಿ-2021 ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ನೀತಿಯಂತೆ ವಸತಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪರವಾನಗಿ ಶುಲ್ಕವಿಲ್ಲದಂತೆ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆಗೆ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ವಸತಿಯೇತರ ತೆರಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಸಹ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲು ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2023-24ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಉದ್ಯಾನವನದ ಹಾಗೂ ಕಿದ್ದಾಯಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆ ವತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಬಹು ಮಹಡಿ ವಾಹನ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಂದ್ರತೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ ಆಟದ ಮೈದಾನದ ತಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (Underground Parking facilities below Play Ground) ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆಟದ ಮೈದಾನದ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ಪಿ.ಪಿ.ಪಿ. ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 5 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

42. 2023-24ರಲ್ಲಿ 20 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ನೇತುವೆ ಮತ್ತು ಕೆಳನೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ 36 ಕೆಳನೇತುವೆಗಳ ಮಳೆ ನೀರು ಚರಂಡಿ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಗ್ರೇಟಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಚರಂಡಿ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ನೇತುವೆ ಮತ್ತು ಕೆಳನೇತುವೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ 25 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.
43. 2023-24ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಟೀಫಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಸಬ್ ಆರ್ಟೀಫಿಯಲ್ ರಸ್ತೆಗಳ ಮೇಲ್ಮೈ ಡಾಂಬರೀಕರಣ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಾದ ರಸ್ತೆ ಗುಂಡಿ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ, ರಸ್ತೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.20 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರಸ್ತೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಹೊರತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. Artificial Intelligence ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಮೇಲ್ಮೈ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆರ್ಟೀಫಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಸಬ್ ಆರ್ಟೀಫಿಯಲ್ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ

ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 40 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

44. ಪಾಲಿಕೆಯ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ (POW) ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಡ್‌ಗೆ 75 ಲಕ್ಷಗಳಂತೆ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- ▶ ಚರಂಡಿಗಳ ಹೂಳೆತ್ತುವಿಕೆ, ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಲಾ 30 ಲಕ್ಷ ರೂ.
- ▶ ರಸ್ತೆ ಗುಂಡಿ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆಗೆ ತಲಾ 15 ಲಕ್ಷ ರೂ.
- ▶ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಲಾ 25 ಲಕ್ಷ ರೂ.
- ▶ ಮಾನ್ಯೂನ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ರೂಂ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತಲಾ ರೂ.5 ಲಕ್ಷ

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ತಲಾ 1.25 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 225 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ 450 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು- ಸ್ವಚ್ಛ ಬೆಂಗಳೂರು :

45. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಡುವಿನ ಅಂತರದಿಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಪಾಲಿಕೆಯು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಸಹ ಅವುಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಗಿ ಮಾಡಲು, ಸಮಗ್ರ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಾಗಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಂದು ಏಜೆನ್ಸಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗುವುದು. ಪಾಲಿಕೆಯ ಮುಂದಿನ 25 ರಿಂದ 30 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಪ್ರತಿ 50 ರಿಂದ 100 ಎಕರೆಗಳ 4 ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು. ಜಮೀನುಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಬೆಂಗಳೂರಿನಡಿ 100 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

46. ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಖರಣೆಗೊಂಡ ಸುಮಾರು 98 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಪಾರಂಪರಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಮಂಡೂರು, ಮಾವಳ್ಳಿಪುರ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಬಯೋಮೈನಿಂಗ್ ಮುಖೇನ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಹಳ್ಳಿ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಬಯೋ-ರೆಮಿಡಿಯೇಷನ್ ಮುಖೇನ ಪಾರಂಪರಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವರ್ಗಾವಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಬ್ಲಾಕ್ ಸ್ವಾಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವರ್ಗಾವಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಘಟಕದಂತೆ ವರ್ಗಾವಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ಬಿ.ಟಿ.ಎಂ ವಿಭಾಗದ ವಾರ್ಡ್ ಸಂಖ್ಯೆ 148 ರಲ್ಲಿ ಘಟಕವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿದ್ದು ಉಳಿದ ಎರಡು ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ವರ್ಗಾವಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

47. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ 5 ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 4 ಬಯೋಮೆಥನೈಜೇಷನ್ ಘಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ 50 ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಒಂದು ಘಟಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ 3 ರಿಂದ 4 ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ 22 ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಪ್ರಸಕ್ತ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಒಣತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ MRF (ಮೆಟೀರಿಯಲ್ ರಿಕವರಿ ಫೆಸಿಲಿಟಿ) ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

48. ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, 160 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣದ ಜೊತೆಗೆ 204 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿ 100 ಸಂಖ್ಯೆಯ 'She Toilets' ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ 50 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 10 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.
49. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ವಿಂಗಡಣೆ, ಭೂ ಭರ್ತಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ BSWML ಗೆ 1,000 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯಿಂದ ನೀಡಲಾಗುವುದು.
50. ಬೇಗೂರಿನ ರಮಣಶ್ರೀ ಲೇಔಟ್‌ನಲ್ಲಿ 1 ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ 250 ಮನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಹಸಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರುಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಹಾಗೂ ಒಣ ಕಸವನ್ನು ರಿ-

ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್ ಮುಖಾಂತರ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನುಭವವನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತರೆ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗುವುದು.

51. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 3,673 ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ನೇರ ನೇಮಕಾತಿ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ 11,307 ಸಂಖ್ಯಾತಿರಿಕ್ತ (Supernumerary Post) ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
52. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಾದೀ ಶರಣರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆದಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಕಾಯಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತು. ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಶರಣ ಸತ್ಯಕ್ಕ ಓರ್ವ ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕೆಯಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅವಳ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳು ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಶ್ರಮವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪಾಲಿಕೆಯು 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ರೂ.50,000/-ಗಳ ಮೌಲ್ಯದ ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ 8 'ಶರಣ ಸತ್ಯಕ್ಕ'

ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು-ಹಸಿರು ಬೆಂಗಳೂರು :

53. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮರಗಳ ಗಣತಿ, ಸಸಿಗಳ ನೆಡುವಿಕೆ, ಹಸಿರಿನ ದಟ್ಟಣೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಿ, ನಗರದ ನಿವಾಸಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಪಾಲಿಕೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 14 ಲಕ್ಷ ಮರಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಏಳು ಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮರ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1,270 ಉದ್ಯಾನಗಳು ಮತ್ತು 205 ಕೆರೆಗಳಿದ್ದು, ಕೈತೋಟಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ತಾಣಗಳು ಇವೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಹಸಿರು ತಾಣಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

54. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿ-ಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಯೋಜನೆ (BCAP: Climate Action and Resilience Plan) ಯನ್ನು 27ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2023 ರಂದು

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ BCAP ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯೆಯ ಕೋಶವನ್ನು (CAC) ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು, ಪ್ರವಾಹ, ನಗರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ತಾಪಮಾನ, ನೀರಿನ ಕೊರತೆ, ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಂತಹ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅಪಾಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿ-ಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು, ಪಾಲಿಕೆಯು ಇತರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು Climate Action Cell ಮುಖಾಂತರ 2024-25ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು 10 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

55. ಪಾಲಿಕೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಜೂನ್ 5, 2024 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 'ಟೆಕ್ ಥಾನ್' ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ, ಸ್ಪಾರ್ಟ್-ಅಪ್‌ಗಳು, ನಾವೀನ್ಯಕಾರರು ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿ-ಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣದ ಅಗತ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಕೊಡುಗೆ, ಪಾತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ (ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ನಾಗರಿಕರು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್‌ಗಳು, ಖಫಾಂ, ಶಿಕ್ಷಣ

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ) ಪರಿಚಯಿಸಲು ಹಸಿರು ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಅಭಿಯಾನದ ಚಾಲನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಹಸಿರು ರಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು.

56. ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗುವ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಪಾಲಿಕೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅರಣ್ಯ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕೆರೆಗಳ ವಿಭಾಗವನ್ನು, ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (FECCM : Forest, Environment and Climate Change Management) ವಿಭಾಗ ಎಂದು ಮರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

57. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಪ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ.ಡಿ.ಕೆ.ಶಿವಕುಮಾರ್ ರವರಿಗೆ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅಪಾರ ಕಾಳಜಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಗಿಡ-ಮರಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಶಾಲಾ/ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ಹಸಿರು ರಕ್ಷಕ' ಎಂಬ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ, ಪಾಲಿಕೆಯು

ಈಗಾಗಲೇ ನೆಟ್ಟಿರುವ ಮರಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 224 ಶಾಲೆಗಳ 52,015 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಯುವ ಹಸಿರು ರಕ್ಷಕರು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿರುವ ಮರಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ 3 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ಪಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ 'ಹಸಿರು ರಕ್ಷಕ' ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

58. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಘಟಕದಿಂದ ರಸ್ತೆ ಬದಿ, ಪಾರ್ಕ್, ಕೆರೆ ಅಂಗಳ ಹಾಗೂ ಹಾಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 2 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ 6 ಹೈಟೆಕ್ ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಸಿಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗೆ 2 ಹೊಸ ಹೈಟೆಕ್ ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ದಾಸರಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಯಲಹಂಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 14 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

59. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳನ್ನು ಗಣತಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗುವುದು. ಹಾವು ಮತ್ತು ಮಂಗಗಳಿಂದ

ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಆಗುವ ಉಪಟಳವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬರುವ ಹಾವುಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾದ ಅಥವಾ ಗಾಯಗೊಂಡ ವನ್ಯಜೀವಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

60. ಹಸರೀಕರಣವು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಾತವರಣ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಆಮ್ಲಜನಕ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೇಹ ಮನೋಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಾನ ನಗರಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1,270 ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿವೆ. ಈ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವ 'ಉದ್ಯಾನ ಮಿತ್ರ' ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ದೈನಂದಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು 'Park Conservation Policy' ಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

61. ಪಾಲಿಕೆಯ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಹೊರ ವಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಡಿ.ಎ ಮತ್ತು ಕೆ.ಐ.ಎ.ಡಿ.ಬಿ ಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಲೇ-ಔಟ್‌ಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸುಪರ್ದಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಹೊಸ ಲೇ-ಔಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲು, ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಾಗೂ ತಂತಿ ಬೇಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 35 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
62. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ವಶದಲ್ಲಿ 205 ಕೆರೆಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ 114 ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿನ ಕೆರೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು (Community Involvement for Lake Conservation Policy (CICL)) ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಗಾವಹಿಸಲು 'ಕೆರೆಮಿತ್ರ' ಮೊಬೈಲ್ ಹಾಗೂ ವೆಬ್ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು

ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆರೆಗಳ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆರೆಮಿತ್ರ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರನ್ನು ಕೆರೆಯ ಪರಿಸರದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಲು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

63. ಬ್ರಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಉದ್ದೇಶದಡಿ ಕೆರೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆ, ಕೆರೆಗಳ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ತಂತಿಬೇಲಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು, ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ತೂಬು ಅಳವಡಿಸುವುದು, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಏರಿಯೇಟರ್ಸ್, ಪ್ಲೋಟಿಂಗ್ ವೆಟ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಹಾಗೂ ಟ್ರಾಶ್ ಬ್ಯಾರಿಯರ್ಸ್‌ನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಕೊಠಡಿ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 35 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

64. ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಳೆ ನೀರು ಕೋಯ್ಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಂತರ್ಜಲ ನೀರಿನ ಬದಲು ಕೇವಲ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಕೋಯ್ಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು

ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

65. ಈಗಾಗಲೇ ನಗರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು 10,000 ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಂತರ್ಜಲ ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅಮೃತ 2.0 ಯೋಜನೆಯಡಿ 25 ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ 1 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬಾವಿಗೆ ರೂ.5.00 ಲಕ್ಷದಂತೆ 50 ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ರೂ. 20 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟು 10 ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 5 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

66. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಹಾನಿಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಹಾನಿಯಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 859.90 ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳ ಜಾಲವಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ 491 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ರಾಜಕಾಲುವೆಗೆ ತಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನೀರು ನುಗ್ಗದಂತೆ ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಮೃತ ನಗರೋತ್ಥಾನ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 2022-23 ಮತ್ತು 2023-24ರಲ್ಲಿ ರೂ.1,900 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಸದರಿ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ 195 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳಿಗೆ ತಡೆಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿಕೆ 173.90 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳಿಗೆ ತಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗೆ ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ರೂ.2,000 ಕೋಟಿಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಕೋರಲಾಗಿದ್ದು, 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅನುದಾನವು ಮಂಜೂರಾಗುವ ನೀರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದಂತೆ, ಕಿರಿದಾದ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಮರು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಅನುದಾನ (National Disaster Mitigation Fund)ಗಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ರೂ.250 ಕೋಟಿಗಳ

ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ /ಪಾಲಿಕೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಶೇ.10% ರಷ್ಟು ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಯಮವಿದ್ದು. ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಅನುದಾನವನ್ನು (State Disaster Mitigation Fund) ಪಾಲಿಕೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಭರಿಸಲು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಯೋಜನಾ ಅನುಷ್ಠಾನ (Project Implementation Grant) ಮೊತ್ತ ರೂ.10 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಬ್ರಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು-ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬೆಂಗಳೂರು:

67. ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಆರೋಗ್ಯ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಸೇವೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯವು ಇಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿಗಳ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದರಿಂದ, ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಮಗ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಗರದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಹಾಗೂ ಸಂತಸದಾಯ

ಬದುಕು ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರವೊಂದರ ನಿವಾಸಿಗಳ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವು ಅಲ್ಲಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ್ಗತ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು 2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 200 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 100 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

68. ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ನಮಗೆ ಮಹತ್ವದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಮರ್ಥ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಕೆ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಆರೋಗ್ಯ ಆಯುಕ್ತರು ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸೃಜಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರುನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅವರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಪರ್ದಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗುವುದು.

69. ಬೆಂಗಳೂರು ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು

ಆರ್ಥಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಿತೀಯ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬೆಂಗಳೂರು ಆರೋಗ್ಯ ಆಯುಕ್ತರು ರವರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯು 144 ನಗರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು, 225 ನಮ್ಮ ಕ್ಲಿನಿಕ್‌ಗಳನ್ನು, 27 ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು, 7 ಪಸ್ಟ್ ರೆಫರಲ್ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳನ್ನು, ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 20 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

70. **ಸಮಗ್ರ ಸದೃಢ ಆರೋಗ್ಯ:** ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು 'ಸಮಗ್ರ ಸದೃಢ ಆರೋಗ್ಯ' ಹೆಸರಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ 3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ 40 ಹೊಸ ನಗರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು 81 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು 64 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು 24 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ರೆಫರಲ್ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು

24 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 27 ಉಚಿತ ಫಿಸಿಯೋಥೆರಪಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗುವುದು. ರೋಗನಿರೋಧಕವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ 'ಆರೋಗ್ಯ ಸಾರಥಿ' ಮೂಲಕ ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ಕ್ಲಿನಿಕ್‌ಗಳ 100 ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ 20 ವಿವಿಧ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಸಂಬಂಧಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. 14 ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಜೀವ ರಕ್ಷಕ ಆಂಬುಲೆನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 25 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

71. ಪಾಲಿಕೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ವಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಪೊಬ್ಬತಿ ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಅಂದಾಜು 200 ವಿಶೇಷ ಚೇತನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಂದಿರು ದಿನಗೂಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು 1 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಚೇತನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದಿನದ ಆರೈಕೆ ಕೇಂದ್ರ (Day Care Centre for Special Children) ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

72. ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಂತರಿಕ ವೈದ್ಯರ ತಂಡ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ತಜ್ಞರ ಸಹಾಯದಿಂದ 'ಮನೋಬಿಂಬ' ಎಂಬ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ YouTube ಚಾನಲ್ ಅನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾಗರಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿ ಒತ್ತಡಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯಲ್ಲಾಗುವ ಏರುಪೇರುಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು.
73. ಈಗಾಗಲೇ ಬೃಹತ್ ಮುಂಬೈ ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಹೊಸದಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
74. ನಮ್ಮ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಜನಪ್ರಿಯ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ರವರ ನೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ 'ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್' ಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಬಡವರ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಆಹಾರ

ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯ ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ 50 ಹೊಸ ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಅಥವಾ ಮೊಬೈಲ್ ಮೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಸರ್ಕಾರದ ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲು ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 70 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

75. ಪಾಲಿಕೆಯ ಹೊಸ ರುದ್ರಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಚಿತಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹಾಲಿ ಇರುವ ರುದ್ರಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಚಿತಾಗಾರಗಳನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 15 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

76. ಬೀದಿ ನಾಯಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಂತಾನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಸಂಯೋಜಿತ ಲಸಿಕೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶುಚಿಯಾದ ಮಾಂಸದ ಬೇಡಿಕೆ

ಈಡೇರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಮಾಂಸ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲು 2 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕಸಾಯಿಖಾನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ 4 ಘಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 10 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು-ಶಿಕ್ಷಣ ಬೆಂಗಳೂರು :

77. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಪಾಲಿಕೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಗಿದೆ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡ 80 ರಷ್ಟು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮಕ್ಕಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಬೇರೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಳವಳಕಾರಿ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಮಗುವು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸುಗಳ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಪೋಷಿಸುವಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ

ತಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

78. ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 93 ಶಿಶುವಿಹಾರ ಶಾಲೆಗಳು, 16 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, 33 ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು, 19 ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 4 ಪದವಿ ಮತ್ತು 2 ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 24,089 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 167 ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಲಿಕೆಯ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲ್ಯಾಬ್, ಡಿಜಿಟಲ್ ಲ್ಯಾಬ್, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಲ್ಯಾಬ್, ಸೈನ್ಸ್ ಲ್ಯಾಬ್, ಇ-ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 10 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

79. ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹ ಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯ ಶಾಲಾ/ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಪಾಸಣೆ, ಔಷಧಿಗಳ ವಿತರಣೆ ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯ ಶಾಲಾ/ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಪೋಷಕರುಗಳಿಗೆ 'ಆಯುಷ್ಮಾನ್'

ಭಾರತ್ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆ'ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

80. 41 ಹೊಸ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು 173 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಪಾಲಿಕೆಯ ಪೂರ್ತಿ ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಗೆ ತಲುಪಿದ 19 ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ತೆರವುಗೊಳಿಸಿ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು 67 ಶಾಲಾ/ಕಾಲೇಜುಗಳ ಕಟ್ಟಡಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಕಾರ್ಯ, ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಘಟಕ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 35 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.
81. ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಲು 'ಶಾಲೆ ತೋಟ' ಎನ್ನುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹೂ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ರೂ.5 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು-ಟೆಕ್ ಬೆಂಗಳೂರು :

82. 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್'ನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಅತ್ಯಪ್ತಿಕರವಾಗಿದ್ದರೆ ಟೆಕ್ ಟೆಕ್ ಮುಖಾಂತರ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣಿತಿ ಹೊಂದಿದ, ಅರ್ಹ, ವೃತ್ತಿ ಪರ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನೇಮಕದೊಂದಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸಲು IT PMU ನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಾಗರಿಕರು ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದ ಜೊತೆ ನೇರ ಮುಖಾ-ಮುಖಿ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾಲಿಕೆಯ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

83. ಮೊಬೈಲ್ ಅನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಸೇವಾ ವಿತರಣಾ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮೊಬೈಲ್ ಮುಖಾಂತರವೇ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು

ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು, ಇದರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಸಿಗುವುದರಿಂದ ದೃಢೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆಯು ತಡೆರಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ತಲುಪಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಮವು ಪಾಲಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಹು ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಸ್ತಿ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧಾರ್ ಸೀಡಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾಲೀಕರು ಮತ್ತು ಖರೀದಿದಾರರು ಸಬ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸಿದಾಗ ಪಾಲಿಕೆಯು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಮುಟೇಷನ್ ಅನುಮೋದಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಐಡಿ ಆಧಾರಿತ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ದಾಖಲೆಗಳ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಕ್ಷೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸುಗಮವಾಗುತ್ತದೆ.

84. ಕೊರಿಯರ್ ಸೇವೆ ಅಥವಾ Amazon ಅಥವಾ Flipcart ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆಯೇ, ಪಾಲಿಕೆಯ ಸೇವಾ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಸೇವಾ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಟೆಕ್ ಬೆಂಗಳೂರಿನ

ಎಲ್ಲಾ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

85. ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಛೇರಿಗಳ ಐಟಿ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಯಿಂದ ಪಾಲಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ನಾಗರಿಕ ಸ್ನೇಹಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ e-office ಅನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು 70 ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು IT App. ಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ, ಸಮಗ್ರವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು.

86. ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಪಡೆದಿರುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಡ್ರೋನ್ ಚಿತ್ರಗಳ ಸದ್ಬಳಕೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಬಲವಾದ IT ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಭೂಮಾಪನ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಉತ್ತಮ ದಾಖಲೆಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 50 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು-ವೈಬ್ರೆಂಟ್ (ರೋವಾಂಚನ) ಬೆಂಗಳೂರು:

87. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಪಾಲಿಕೆಯು ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ 250 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಸ್ಕೈ-ಡೆಕ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸದರಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವು 350 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ 2024-25ರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಾಗಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ (Preliminary Project Implementation) ಗೆ 50 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

88. ವಿವಿಧ ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಜನ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದು, ನೆಲೆ ನಿಂತವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಏಳಿಗೆಗೆ

ಕಾರಣವಾದ ಈ ನಗರದ ನಿರ್ಮಾತ್ಮ ನಾಡಪ್ರಭು ಕೆಂಪೇಗೌಡ ರವರ ಅಪಾರವಾದ ಪರಿಶ್ರಮ, ತ್ಯಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸುಸಂದರ್ಭವಿದು. ಇಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷನ ಹೆಸರು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಜನ್ಮ ಸ್ಥಳವಾದ ಮಾಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ಮನೆ, ಶಾಸನಗಳು, ಕುರುಹುಗಳು, ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ಅಳಿಲು ಸೇವೆಯಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ 50 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಲಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ವಿಜಯನಗರ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ತಾದ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಭವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

89. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳಿದ್ದು, ಬಹುತೇಕ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳನ್ನು

ತೆರೆವುಗೊಳಿಸಿ ಎಲ್.ಇ.ಡಿ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು Energy Efficiency Project 2024-25ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲದಂತೆ ಹಾಲಿ ಬೆಸ್ಕಾಂ ಇಲಾಖೆಗೆ ಪಾವತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

90. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಮೆಲ್ಲೇತುವೆ, ಕೆಳಸೇತುವೆ, ರಸ್ತೆ ಕೂಡು ಜಾಗಗಳು, ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 100 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.
91. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಕೂಡು ರಸ್ತೆಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು 20 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಜೀವನೋತ್ಸವ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಥೀಮ್ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ 5 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

92. ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು, ಮಾಲ್‌ಗಳು, ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು (Pink Room) ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾನಿಟರಿ ನ್ಯಾಪ್‌ಕಿನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು, ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಸಿಗ್ನಲ್‌ಗಳು ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತುರ್ತು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗ್ನಲ್ ಮುಕ್ತ ಚಲನೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
93. ನಗರದಲ್ಲಿನ ತಜ್ಞರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಈ ನಗರದ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಸಲಹಾ ತಂಡದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ನಿಗದಿತ ದಿನಾಂಕದಂದು ವಿವಿಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಥೀಮ್ ಆಧಾರಿತ ಬೆಂಗಳೂರು ಹಬ್ಬದ ಆಯೋಜನೆಗೆ ಪಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಋತುಮಾನಗಳ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಯೋಜನೆಯಿಂದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವಾಸಿ

ತಾಣವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಯೋಜನೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು.

ಹಣಕಾಸು:

94. ಪಾಲಿಕೆಯ ಹಣಕಾಸು ವಿಭಾಗವು ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ 'ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಫೈನಾನ್ಸಿಯಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (I.F.M.S)' ಮುಖಾಂತರವೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು 2024-25 ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು, ಪಾವತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ ಕಛೇರಿ ನಿಧಿ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳನ್ನು ಐ.ಎಫ್.ಎಂ.ಎಸ್.ನಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ದೈನಂದಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದಾಖಲಾಗಲಿದ್ದು, ನಿಖರ ಮಾಹಿತಿಯು ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿವೆ.
95. ಪಾಲಿಕೆಯ ದೈನಂದಿನ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಜೊತೆಗೆ ಆಯವ್ಯಯ ತಯಾರಿಕೆ, ತೆರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಶಾಸನಬದ್ಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಇತರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ನುರಿತ ಚಾರ್ಟೆಡ್ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ನೇತೃತ್ವದ ಪಾಲಿಕೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ಘಟಕವನ್ನು (Accounting and Budgeting Cell) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.

96. ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಭಾಗವಾಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಕಛೇರಿಗಳ ದೈನಂದಿನ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳು, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ (P.O.W) ಅನುದಾನವನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಆಯಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗುವುದರಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು.

ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಭಾಗ :

97. ಪಾಲಿಕೆಯ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೇರ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಡಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರುಗಳ ನಿವೃತ್ತಿ ನಂತರದ ಬದುಕಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲು ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ರೂ.137.50 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

98. ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸುಮಾರು 250 ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಆಟೋ/ಗೂಡ್ಸ್ ಇ-ಆಟೋಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ,

ಹಿಂದುಳಿದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಹಾಗೂ ಮಂಗಳಮುಖಿಯರ ಸಮುದಾಯದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಇ-ಸಾರಥಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ರೂ.5 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

99. ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ದ್ವಿ ಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಚೇತನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಚಕ್ರ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.12 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

100. ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮಂಗಳಮುಖಿಯರ ಸಮುದಾಯ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಇತರೆ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಸಹಾಯ ಹಸ್ತವಾಗಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಅಥವಾ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.1.50 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯ ವತಿಯಿಂದ ನೀಡಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.10 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

101. ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ನಿವೇಶನ ಹೊಂದಿರುವ ವಸತಿ ರಹಿತ ಬಡವರಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು

ಒಂಟಿ ಮನೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.5 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನ/ವಸತಿ ರಹಿತ ಪಾಲಿಕೆಯ ಖಾಯಂ ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ನೇರ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಡಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರುಗಳಿಗೆ ಗೃಹ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ರೂ.5 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ವಿಶೇಷ ಚೇತನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಒಂಟಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.211 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

102. 2024-25ರಲ್ಲಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ 8 ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನೊಂದಾಯಿತ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರವಣ ವಸತಿ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮ'ಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.4 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

103. ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಅಶಕ್ತ ಹಾಗೂ ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯದ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 2024-25ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯ

8 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 'ಸಾವಿತ್ರಿ ವಸತಿ ನಿಲಯ' ಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿತ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ತೆರೆಯಲು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.4 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

104. ಮಂಗಳ-ಮುಖಿಯರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಒಂದು ತಂಗುದಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಹಾಲಿಯಿರುವ 48 ರಾತ್ರಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ತಂಗುದಾಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.4 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು.

105. ಬೀದಿ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ವಿವರವಾದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣ ಮಾರಾಟ ಸಮಿತಿಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಮಾರಾಟ ವಲಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿತ ವಲಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದು. ಪಾದಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡಲು ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಮಾರಾಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು 5,000 ಜನರಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಆಧಾರಿತ ಇ-ವೆಂಡಿಂಗ್ ರಿಕ್ವಾ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 50 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ಮಂಗಳಮುಖಿಯರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ

ರೂ.1.50 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಇತರರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.1.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಆಯವ್ಯಯದ ಪಕ್ಷಿನೋಟ :

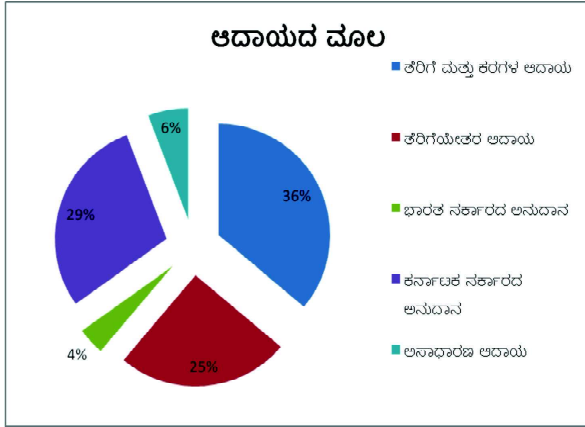
106. 2024-25ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯ ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಆದಾಯವು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು ಸೇರಿ 8,294.04 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಷ್ಟು ಇರಲಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ-ರಾಜ್ಯ ಅನುದಾನಗಳು 4,077.59 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಷ್ಟು ಇರಲಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿ 12,371.63 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ, ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚು 12,369.46 ಕೋಟಿ ರೂ. ಇರಲಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು 2.17 ಕೋಟಿ ರೂ. ಉಳಿತಾಯದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ನಗರದ ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯ ಸಮಗ್ರ ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಆಯವ್ಯಯ:
2024-25

ಆದಾಯಗಳು:

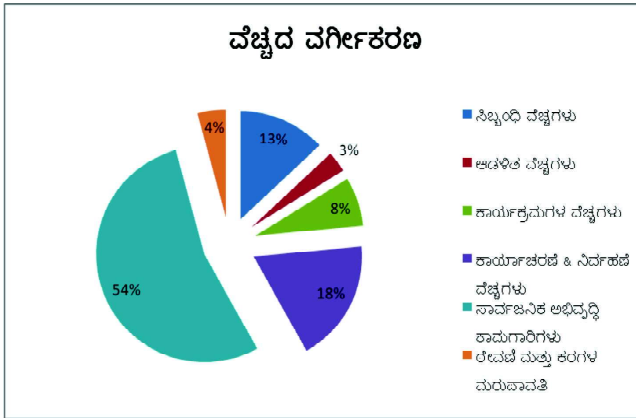
ಕ್ರ.ಸ.	ಆದಾಯದ ಮೂಲ	ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡ
1	ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕರಗಳ ಆದಾಯ	447000.00	36
2	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ	309791.00	25
3	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ	48801.00	4
4	ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ	358958.00	29
5	ಅಸಾಧಾರಣ ಆದಾಯ	72400.00	6
	ಒಟ್ಟು ರೂ.	1236950.00	100.00

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಆಯವ್ಯಯ:
2024-25

ವೆಚ್ಚಗಳು:

ಕ್ರ.ಸ.	ವೆಚ್ಚಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ	ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡ
1	ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವೆಚ್ಚಗಳು	160742.00	13
2	ಆಡಳಿತ ವೆಚ್ಚಗಳು	38988.00	3
3	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳು	91298.76	7
4	ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ & ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚಗಳು	227107.00	18
5	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು	666110.24	54
6	ಲೇವಣಿ ಮತ್ತು ಕರ ಮರು ಪಾವತಿಗಳು	52700.00	4
	ಒಟ್ಟು ರೂ.	1236946.00	100

**Respected Deputy Chief Minister, Ministers,
Members' of Parliament, Legislators, Senior
Officers and Citizens of Benagloru.**

We have prepared this budget as per the will of the Constitution of India, that is to develop the welfare state under the able leadership of our visionary Hon'ble Chief Minister of Karnataka, Shri Siddaramaiah and able guidance of the Deputy Chief Minister of the State and Bengaluru Urban Development Minister Hon'ble Shri. D.K Shivakumar and also with the inputs of the Administrator of the BBMP, Shri. Rakesh Singh and under the able guidance of the Chief Commissioner of the BBMP, Shri. Tushar Girinath. And also my special thanks to all the Ministers, MLAs, Officers, Staff, to all Citizens, NGOs, Citizen forums, associations who have offered their valuable suggestions. A special thanks to the budget team of the BBMP who have worked day and night with me for the budget preparation. I would like to mention the selfless services of our Pourakarmikas

who are working hard day in and day out to keep Bengaluru city clean by enhancing the image of the Brand Bengaluru. I, Shivanand H.Kalakeri in the capacity of Special Commissioner (Finance), is now going to read out the budget to the Citizens of Bengaluru for the Financial year 2024-25.

2. The great achievements of Nadaprabhu Kempegowda-I, who built the city of Bengaluru to immortalize in the pages of history. The elegant city with its four observation towers, strategically located in 4 corners of the city and forts. It is the best city to live. In the post-independence period, the city of Bengaluru has nurtured public sector under takings, aerospace industry, defence and scientific research institutes.
3. The contemporary Bengaluru city is a cosmopolitan city shaped by the influences of globalization. Known as the Silicon Valley and IT capital of India, the city has now also emerged as a hub for innovation, innovative startup IT, BT companies

emerging in Bengaluru city. With an estimated population of one crore forty lakhs, it is the largest Tech-city not only in India but also in the entire world. It is an important emerging commercial and financial city. This rapid growth of booming Bengaluru city continues to pose many challenges in terms of infrastructure, transportation, basic amenities and environmental management. The Bruhat Bengaluru Mahanagara Palike has a great responsibility to provide basic facilities to this growing population and to improve the quality of life of its Citizens in Bengaluru.

BRAND BENGALURU :

4. As stated by the former President of USA, Mr.Abraham Lincon, ‘Democracy is a Government of the people, by the people and for the people’ and as per Mahatma Gandhi’s vision to give greater importance to the Local Self Government as per the Directive Principles of State Policy of the Government of India. Hon’ble Deputy Chief

Minister of the Karnataka Government, Shri. D.K.Shivakumar has launched the thought provoking initiative of '**BRAND BENGALURU**' concept with the slogan '**Citizens Voice is Government's Voice**' with a view to involve the voice of the Citizens to provide better facilities to the Citizens of Bengaluru.

5. The city of Bengaluru is spread out in 741 sq.KM divided in to 225 wards. Brand Bengaluru aspires to achive to make the city green and help its to its citizens to breath fresh air Further to de-congest the traffic, to create Citizen friendly foot paths, cyclist friendly path ways, beautiful parks and lakes is the primary objective of the Brand Bengaluru Programme.
6. We at BBMP received around 70,000 suggestions from the peoples of all walks of life including the children, city's Citizens, NGOs and online feedbacks. We have submitted these suggetions to the Government after the scrutiny by the Expert

Committee. Under the Chairmanship of retired Chief Secretary to Govt. of Karnataka, Shri. B.S. Patil, the Govt. of Karnataka has appointed this committee to restructure BBMP. The above received suggestions of the Expert Committee have been submitted to the restructuring committee and after they give their recommendations it will be acted upon.

8 categories of Brand Bengaluru Concept :

- i.** Sugama Sanchaara Bengaluru
  - ii.** Clean Bengaluru
  - iii.** Green Bengaluru
  - iv.** Healthy Bengaluru
  - v.** Education Bengaluru
  - vi.** Tech Bengaluru
  - vii.** Vibrant Bengaluru
  - viii.** Water Security Bengaluru
7. The BBMP's major projects have been prepared under the Brand Bengaluru concept and the budget

for the year 2024-25 has been prepared on these lines and a record sum of Rs 1,580 Cr has been allocated for this.

REVENUE DEPARTMENT

8. Chanakya said in an ancient magnum opus “Arthashastra” that “Treasury is the backbone of the Administration”. Hence, sufficient resources are necessary for running any Administration. However, tax evasion is as old as the civilisation. The vachana of Basavanna given in the 12th century CE is still as relevant as it was told 800 years back.

“When you earn income you can’t go without paying the tax.

Black money is not worth to feed, Black money can’t be transacted.

For your devotion, society itself is the tax collector

-Kudala Sangamadeva”

Therefore, collection of taxes is a big challenge even now. In order to face the challenges of tax collection we are bringing in many reforms.

9. BBMP has scanned all the Property Registers and is digitizing all the 20 lakh properties maintained in

the sub-Divisional offices. This will bring transparency and action will be taken for distributing e-khata to all khataders.

10. **'Namma Swathu'** System through **'e-Aasthi'** roll-out will be implemented in all the wards under the BBMP enabling public to access property records online anytime and anywhere, creating a transparent and Citizen friendly system. This will result in the following benefits to the Citizens. The transactions in the Sub-Registrar offices shall be based on the e-Khata with tight integration of **Namma Swathu'** with KAVERI-2. This will prevent any fraudulent manual transactions.
11. The transactions in Sub-Registrar offices will electronically flow to **'Namma Swathu'** System of BBMP and the process of mutations will get automatically started electronically. Further, the mutations will be automated after mandatory objection period based on transactions at Sub-Registrar offices by the owners who furnish their

Aadhaar at the time of transactions and where the same Aadhaar of the owner has been seeded in the BBMP property.

12. In order to bring transparency and security to the BBMP Property Records, Aadhaar seeding in BBMP property records will be done in a campaign mode on voluntary basis. The owners who opt for Aadhaar seeding will get multiple benefits such as added security of their properties from any fraudulent transactions, secure and automated mutations when the Aadhaar based transactions are done at Sub-Registrar offices. Block Chain technology shall be implemented and rolled out ward wise with respect to Property Records of the BBMP as and when the digitization of the Property Records is completed in a ward. This will prevent unauthorized manipulation of the property records by anyone.
13. The BBMP Survey Wing will be established under the Revenue Section of BBMP together with the Survey Wing of Revenue Department. All the maps

and spatial part shall be handled by the same wing and this will bring security, discipline and transparency in property records maintenance.

14. As far as the BBMP Act 2020 is concerned, there needed certain rationalizations in the law. The existing law had imposed the burdened of heavy penalty amount along with interest. In view of all these issues, the law needed certain amendments. As a One Time Settlement (OTS) measure the penalty has been reduced to 100% of the evaded tax. The interest will be waived completely as a one time measure for the arrears till 31-07-2024. With this relief to the taxpayer a sum of Rs.2500 Crore of penalty and interest will be saved and this will benefit 15 lakhs taxpayers. With all these amendments the taxpayers who remained out side the taxnet will fall in the taxnet, further it will also help the honest taxpayers with these simplified tax laws.
15. The Guidance Value based property tax system will be rolled out from 1st April 2024. The new system

rationalizes by bringing in Guidance value based 6 categories of classification instead of 17 different categories of properties.

16. The filing of property tax returns will be highly simplified and further it will remove arbitrary powers to the Officers and it will bring transparency in the system.
17. The City Survey Department under Survey Department of the Revenue Department has created digitized maps and other details of the properties in 163 wards of BBMP through drone based city survey. The said details have been obtained from the Survey Department and will be utilized to bring transparency in the details of the properties as the digital maps of the properties would be available now. Further, the same shall be used to calculate the property tax payable. The work will be completed in the remaining wards in collaboration with the BBMP Survey Wing being set up with the Survey Department of the Revenue Department.

ADVERTISEMENT SECTION :

18. A new BBMP Advertisement Policy through BBMP Advertisement Rules, 2024, will be promulgated. Under the new policy the rational, transparent and regulated system of commercial and self-advertisements will be permitted. This new policy will be on the same lines as the Advertisement Policy in New Delhi Municipal Corporations which has the approval of the Hon'ble Supreme Court. This is expected to safeguard the aesthetics and visual spaces in the City but at the same time generate advertisement revenue of about Rs 500 Cr. in a year.
19. An Information Technology based transparent system for management of all aspects of the Advertisement Policy will be implemented. It will include – Online application and issuance of Advertisement Licences, online payment of advertisement dues, mobile app based enforcement and online system of timely approvals of the advertisements. The whole Advertisement system in the BBMP will be brought on a fair,

transparent and vibrant system that serves the needs of all the stakeholders.

ESTATE & MARKET SECTION :

20. A new BBMP Estates or commercial property lease policy will be promulgated by way of BBMP Estate Management Rules 2024. The Rules to provide for a transparent mechanism for allotment of commercial properties of BBMP on rent/lease basis. It comprehensively deals with management of the estates and BBMP properties and their protection and gainful use for BBMP by generating good revenues. This is expected to streamline the renting out of the BBMP properties and generation of the revenues from the same. Additionally, the ROVERS will be procured to undertake detailed survey of each of the BBMP owned properties and make a complete list and proper records of the same. This work will be taken up through the BBMP Survey Wing being created together with the Survey Department under the Revenue Department,

Govt.of Karnataka. Therefore, a complete cadre of surveyors and Senior Survey Officers will bring professional and technical wing to undertake the map and record creation for the properties and their maintenance.

LAND ACQUISITION & TDRs/DRC SECTION :

21. TDRs/DRCs a complete IT based transparent ONLINE system for creation and issuance of TDR will be rolled out. The system will be work-flow based and have logins of all the Officers dealing with the issuance of the TDRs/DRCs. At the end of the process the electronic or dematerialized TDRs/DRC will be issued. The whole information about TDRs/DRC will be in public domain like an ONLINE exchange and it will allow ONLINE sale and purchase of the TDRs/DRCs. This system will bring transparency and revitalize the TDR/DRC market allowing everyone to participate in TDRs/DRC ONLINE market. From all these measures the Department of Revenue is expected to collect Rs.6000 Cr.

TOWN PLANNING PREMIUM FAR :

22. The manual system will be rolled out as soon as the amendment in the Karnataka Town & Country Planning Act 1961 is promulgated. Further, the Premium FAR will be brought on the ONLINE transparent system wherein anyone will be able to apply based on their Property ID in the BBMP e-Khata System to purchase Premium FAR. The utilization of the Premium FAR as part of sanction of the development plan shall also be accounted in the IT System and overall an integrated and transparent IT System based Premium FAR issuance, utilization and management system will be rolled out. For the year 2024-25, we are expected to garner a sum of Rs 1,709 Cr. from the Department of Town planning including a revenue of Rs 1000 Cr. from the Premium FAR.

BBMP ADMINISTRATION :

23. As part of de-centralization of power and finances, to further strengthen the Administration in the

zones and with a view to bring the administrative machinery closer to the people, it will be divided into 8 zones, each zone will be headed by a Zonal Commissioner who is an IAS officer. Due to this, the purpose of the BBMP is to provide decentralize the Administrative and Financial powers for the benefit of the Citizens of Bengaluru. With this step the idea is to bring the administrative machinery closer to the people.

24. In order to make Citizens participation in Governance and to empower the role of Ward Committees in Local Planning and Administration, Zonal Committees have been appointed in each zone for the Administration and Management of 225 wards formed in accordance with the BBMP-2020 Act. Ward Committees have been given the authority to decide about the necessary works to be carried out in each ward and the freedom to identify the necessary zonal works has been given to the Zonal Committees. Due to this type of action, the people of the city can actively participate in

decision making and to empower them in a democratic system.

25. A proposal is submitted to the Government for Administrative and Financial Approval to fill up the vacant posts through direct recruitment as per the BBMP's cadre and recruitment rules. It will be proposed for the approval of the Government to constitute a Committee at the level of Secretaries to the Government to make necessary Amendments to the Bruhat Bengaluru Mahanagara Palike Act-2020.
26. At present there is a shortage of Officers and Staff in the BBMP and at present Officers is on deputation from various Departments. In future the recruitment rules will be followed so that BBMP can appoint its own Staff based on vacancies. A proposal for direct recruitment of the currently vacant posts of Assistant Engineers and Junior Engineers has already been submitted to the Karnataka Public Service Commission (KPSC) and the recruitment

process is going on. Already 1,435 permanent and 15,530 direct paid PK's are working in the BBMP. In the coming financial year 16,000 PK's workers will be recruited under direct payment.

27. A new transparent transfer policy will be introduced in this year. Some of the most essential posts will be filled on population basis. As per the increasing number of people, the posts will be recruited after obtaining necessary sanction. Necessary steps will be taken to fill up the vacant posts immediately. Government wanted Administrative reforms and currently a Commission under chairmanship of Sri. R.V Deshpande has been constituted. Further steps will be taken after the Commission's report is received.
28. In order to smoothly extend and deliver the services to the Citizens, the BBMP will implement the strategies developed in the year 2023-24 to maintain transparency in the Administration of the BBMP officers, maintain a pro-service orientation,

accountability and transparency in the management of the BBMP. Q-R Code (Janamitra) Road Inventory System, Indira Canteen (Billing), Indira Canteen Monitoring System, Q-R Code Indira Canteen, Quasi Judicial Authorities of B.B.M.P., Court Case Monitoring System, E-Office. Work Management System. There are plans to develop technologies like Green Guard (Forest Department), Silt and Debris Monitoring System, Audit Recovery Module, Pension Monitoring System, etc. in the year 2024-25.

29. BBMP to facilitate the welfare of the officers and employees who have worked in the BBMP and retired. It is intended to establish a society in the name of Pensioner Arogya Kalyannidhi scheme and raise a corpus fund. The amount of interest on the investment of this fund and the monthly contribution of the pensioners will be used to achieve health care security for all the pensioners of the BBMP.

30. It is intended to establish a well-equipped library within the central office of the BBMP for the purpose of imparting knowledge and continuous skill development of the officers and staff in order to inculcate the habit of reading. Besides, the BBMP intends to set up a Training Unit in BBMP for training of it's officers and staff. In this line, it is proposed to start an Indira Canteen for the convenience of Officers and Staff in the central office premises of the BBMP. Award of 2 lakh Rupees will be given as "Nadaprabhu Kempegowda Innovation Award" from this year with the good intention of promoting new system, strategy, design, problem solving formula or any other innovation in the BBMP and to develop the spirit of qualitative transformation in the officer-staff of the BBMP.

**THE EXPENSES THAT WILL BE INCURRED UNDER
BRAND BENGALURU:**

31. Brand Bengaluru is the pet project of our Deputy Chief Minister and Urban Development Minister

Shri D. K. Shivakumar which is a testimony to his vision of Bengaluru. To realize this vision, the BBMP has taken up the commitment to prioritize all the programs undertaken under Brand Bengaluru and complete the projects within the time limit. Therefore, the tax money collected by the new policies and reforms undertaken in the Revenue Department will be directly allocated to the Brand Bengaluru projects. Therefore, the above-mentioned excess funds realised will be kept in a separate ESCROW Account. So that these project works will be paid on priority basis. This will help in maintaining discipline to complete these programs within the time limit.

**BRAND BENGALURU- SUGAMA SANCHAR
BENGALURU:**

32. To find long-term solution to the traffic congestion of Bengaluru city and to comprehensively review the same, the “Bengaluru City Comprehensive Mobility Plan (BCCMP)” has been undertaken. For

this an expert Project Consultant has already been given a mandate to submit DPR for various road projects, including the Urban Tunnel project, it is intended to undertake the pilot project of constructing tunnels in 2 places of heavy traffic congestion in Bengaluru city. For which a seed money of Rs. 200 Cr. is provided in the budget.

33. Due to the increasing population and vehicular density in the outer zones of Bengaluru city, there is a need to develop the roads mentioned in the Revised Master Plan-2015 (RMP-2015) and corresponding ancillary roads, on priority basis. As part of this initiative, the connecting road from Kanakapura main road to Bannerughatta main road and the important road from Hennuru to Bagaluru connecting Kempegowda International Airport will be undertaken to widen and develop the same. An important Padarayanapura road in Chamarajpete jurisdiction which was long pending has been taken up for widening and development. A sum of

Rs.130 Cr. will be provided for above mentioned works.

34. Action will be taken to acquire and develop lands on TDR basis to build alternate routes to the International Airport from Bellary Road (Sadahalli Gate) via Beguru and another road from Satanur Meesaganahalli. To build a bridge over the railway line in collaboration with the Railway Department to connect the Kengeri suburb directly to the Mysore road. The DPR will be prepared to execute this work.
35. **Sancharyuktha Roads:** Bengaluru city's populations and number of vehicles are increasing and due to this increase, the infrastructure of the city has come under severe pressure. Under this project, the buffer area of the Rajakaluve on the outskirts of Bengaluru city has been acquired on TDR basis and road lanes for light vehicular traffic, cycle lanes on both sides of the said Rajakaluve will be constructed. Total distance of 300 K.M roads will

be under taken at a cost of Rs.600 Cr.over a period of 3 years. In 2023-24 a grant of Rs.200 Cr. was provided out of additional property tax collection for the development of buffer area of 100km long outlying Rajakaluve and an additional grant of Rs.100 Cr. will be provided in the current budget.

36. To undertake improvement of roads under Sugama Sanchara, the objective is to develop pothole free, high quality, low maintenance cost and long lasting white topping roads. About 145 km long, white topping roads will be under taken over a period of 2 years with GOK grant of Rs.800 Cr. and internal resources of BBMP of Rs.900 Cr. Rs.300 Cr. is provided in the budget for the year 2024-25.
37. Under the 15th Finance Commission's "Clean Air" Scheme for which Rs.135 Cr. will be provided in the BBMP budget for 2024-25 by establishing 45 km long pedestrian friendly walkways to achieve "Last Mile Connectivity". The Government of Karnataka has given administrative approval to construct a

Rotary Flyover at a cost of Rs.380 Cr. to connect the newly constructed Sir.M.Visveswaraiah Railway Terminal area of Bengaluru City by South Western Railway Department in the year 2023-24 and the said project will be implemented in 2024-25.

38. There are about 1,344 km of Arterial and Sub-Arterial roads and about 11,533 km of other roads under the jurisdiction of BBMP. Under the title of “Digital Bengaluru” this work of creating separate OFC cable duct paths in collaboration with private partnership under the “Revenue Sharing” model. A sum of Rs.2 Cr. will be provided for the initial project cost.
39. Namma Metro works are currently being undertaken in high density corridors and there is a possibility of increased vehicular density in the near future. For this purpose, Namma Metro, BBMP and K-RIDE will jointly plan to build “Integrated Metro and Road Flyover (Double decker road).A sum Rs.100 Cr. will be provided initially in the BBMP Budget of 2024-25.

40. Transit Oriented Development Sky Walk (TOD) is proposed to be developed and TTMC of BMTC's will be connected with the Namma Metro Station, with a Circular dome Shaped Escalator. An initial grant of Rs.50 Cr. will be provided in the budget.
41. Parking Policy-2021 has been implemented in the city to prioritize smooth movement of vehicles and parking facility. According to the said policy, if private individuals or organizations come forward to establish parking in residential urban areas and commercial areas, such private individuals or organizations will be exempted from non-residential tax by issuing parking permits without license fee. In the year 2023-24, the multi-storied parking lot constructed by the BBMP at Freedom Park and Kidwai institute will be opened for public use. In a densely populated area, a PPP model will be implemented for an innovative project called UTZ (Utility Zones) at the base of the playground belonging to the BBMP without any disturbance to

the playground facilities. A grant of Rs.5 Cr. will be provided.

42. In 2023-24, Maintenance of over and under bridges has been undertaken at cost of Rs.20.00 Cr., mainly installation of gratings for rain water drainage channels of 36 under bridges and construction of additional drainage channels. In the BBMP budget for the year 2024-25 grant of Rs.25.00 Cr. will be provided for the repair and maintenance of overpasses and underpasses.
43. In 2023-24 Rs.20.00 Cr. has been provided for asphaltting of arterials and sub-arterial roads, maintenance works such as pot-hole filling, reconstruction of road cuts, and currently it is proposed to bring out a design manual for roads in collaboration with reputed institutes. In collaboration with Artificial Intelligence, it is proposed to carry out study of road surface condition and stability of roads. In 2024-25 a Budget prevision of Rs.40 Cr. is provided as separate grants for maintenance of arterial and sub-arterial roads.

44. For Ward Programme of works (POW) Rs.75 lakhs will be allocated to 225 wards of BBMP as follows.

- ▶ 30 lakhs each for desilting and maintenance of drains.
- ▶ 15 lakhs each for pot hole filling
- ▶ 25 lakh each for foot path maintenance.
- ▶ Rs 5 lakh each for maintenance of Monsoon Control Room.

In addition to this, a grant of Rs 1.25 Cr. will be given to each ward to undertake developmental works. A total of Rs 450 crore has been provided for maintenance and development works in 225 wards.

BRAND BENGALURU- CLEAN BENGALURU:

45. There is a big gap between the amount of solid waste that is generated and which is processed. This is a major challenge faced by the Bengaluru city. Even the processing plants are not able to process to its optimum capacity. To make Bengaluru a clean Bengaluru, Integrated Solid Waste Management comprehensive action plan that will focus on

collection, transportation and processing is required to be handled by a single agency. Lands of 50 to 100 acres each will be identified in 4 different directions for treatment of waste for next 25 to 30 years. Rs.100 Cr. have been earmarked for the purchase of lands around Bengaluru.

46. Giving special importance for the management of 98 lakh tonnes of heritage waste accumulated under the BBMP is being managed through bio-mining at Mandur, Mavallipura unit and bio-remediation at Bellahalli unit. Scientifically managed Waste Management Transfer Stations/ Transfer Centers are being constructed in the second phase to prevent black spots created during waste transfer within the BBMP. It is intended to establish Transfer stations as a unit for the Division, and already the unit is completed in ward no.148 of the BTM Division and the remaining two units are under constructions. It is proposed to establish one transfer station per Division during the current year.

47. More stress has been given to the decentralized units, 4 biomethanization units with a capacity of 5 tonnes per day and one unit with a capacity of 50 tonnes per day are intended to be constructed. In addition to 22 dry waste collection units with a capacity of 3 to 4 tonnes per day are being constructed in the wards for dry waste collection and processing MRF (Material Recovery Facility) is planned to be constructed.
48. Public sanitization is being given importance under Bruhat Bengaluru Mahanagara Palike and will upgrade 160 public toilets along with construction of 204 new public toilets. While giving importance to the women 100 new **“SHE TOILETS”** will be constructed. For the benefit of Pourakarmikas of the BBMP we are constructing rest rooms at 50 places in the city. For this a sum of Rs.10 Cr.will be allocated.
49. Rs. 1,000 Cr. will be given by the Bruhat Bengaluru Mahanagara Palike to the BSWML in this year for

the collection, segregation of waste, development of land filling sites and maintenance of solid waste treatment.

50. A comprehensive solid waste management system will be implemented at Ramanashree layout in Begur for a period of one year as a pilot project. 250 household will be selected to convert raw waste into compost at their own houses and convert dry waste through re-cycling. The experience gained here will be extended to other wards in the coming days.
51. Action is being taken to fill up 3,673 posts of Pourakarmika through direct recruitment and 11,307 (posts of supernumerary) Pourakarmika in the interest of works of the solid waste management Department of Bruhat Bengaluru Mahanagara Palike.
52. In the Twelfth Century, a cultural and social reform movement led by Basavanna and other Sharanas have rejected the doctrine of Karma and advocated

the theory of work is worship. A faithful Sharane named Satyakka was a Pourakarmika worker who did her work honestly and with dedication. In recognition of Sharane Satyakka an award amount of Rs.50,000/- will be paid to 8 Pourakarmikas in 8 zones in recognition of their honest and dedicated work.

53. The aim of the BBMP is to improve the quality of life of the residents of the city by paying attention to the census of trees, planting of saplings, increasing the density of greenery and conservation of flora within the jurisdiction of the Bruhat Bengaluru Mahanagara Palike. It has been observed that there are about 14 lakh trees in Bengaluru city, one tree for every 7 people. The city has around 1,270 parks and 205 lakes, green spaces in Government owned areas and private spaces including Orchards. This green cover is essential to maintain quality of life in urban areas.
54. Bengaluru's first ever Climate Action and Resilience Plan (BCAP Climate Action and Resilience Plan) has

been launched on 27 November 2023. In addition, climate Action Cell (CAC) has been created for the implementation of climate measures under the BCAP Scheme. To take up several projects Rs. 10 Cr. will be given through climate action cell and other stake holder agencies to build resilience against climate change hazards such as flooding, urban heat, water scarcity and air pollution.

55. A 'Techthon' will be organized by the BBMP by June 5, 2024 to invite startups / innovators to present climate/sustainability solutions and award winners along with giving them opportunities for implementation. It is proposed to launch a green campaign with all stakeholders (Government Departments, Citizens, Corporates, RWA Educational Institutions etc) on the need for climate action and resilience building and how they can contribute/play a role. Based on this, we shall be announcing the Green Warriors and Champion and Fellows, who will help BBMP, drive and execute the action plan.

56. Global Warming and Climate change due to man-made activities have become very serious issues. In realizing this, from current year, BBMP the Department of Forestry, Horticulture and Lakes Division will be renamed as Forest, Environment and Climate Change Management (FECCM) wing, signifying the importance of the subject.
57. We all know that the Our Deputy Chief Minister of Karnataka Shri.D.K.Shivakumar has great concern for the environment. To make it a reality, **‘Hasiru Rakshak’**, a mobile application has been developed to sensitize school/college students on the importance of plants and trees in the environment and BBMP has already tagged 52,015 students from 224 schools for each tree planted. These young green warriors will monitor the health of the tagged trees for 3 years and respond to the BBMP and tree management agencies through the ‘Hasir Rakshak’ mobile app.
58. In the last year, 1 lakh saplings were planted by the Forest Department on road sides, parks, bunds of

lakes and other vacant Government lands. On the same model, we have planned to plant 2 lakhs saplings in the current year. Hence there is a need to grow more saplings therefore 2 new high tech nursery will be established at Dasarahalli and Yelhanka zones in addition to existing 6 high tech nurseries. A sum of Rs.14 Cr. will be allocated.

59. In the current year, a programme has been undertaken by the BBMP to count the number of trees in the Bengaluru city limit and adequate measures have been taken to prevent the harm to public by snakes and monkeys. Snakes and other wildlife that accidentally enter residential areas are protected and relocated to safer places and Rs.1 Cr. has been provided under this year to set up a care Center at Bannerghatta National Park for the rescue of stray or injured wildlife.
60. Green environment creates a better atmosphere by providing better oxygen and the better state of mind and body. There are more than 1,270 parks in

Bangaluru the Garden City. The “**Udhyana Mithra**” which looks after the maintenance of these parks has been launched to carry out inspection of daily maintenance of works. “Park Conservation Policy” has been formulated to provide services and other facilities for the management and development of parks.

61. The new layouts constructed by BDA and KIADB in the outer zones of corporation are being taken over by the Revenue Department of BBMP. Such new parks are going to be developed apart from maintenance, civil works and fencing of other parks is being taken up. A sum of Rs.35 Cr.will be provided for development and upgradation of parks.
62. There are 205 lakes under the jurisdiction of BBMP, out of which 114 have already been developed. A Mobile and a web application named ‘**Hasiru Mitra**’ (Park Monitoring System) has been recently launched for effective maintenance and monitoring of the parks. The idea is to get weekly inspections

from the agencies maintaining the parks and now the Citizens are also being roped in, where they will be also be inspecting our parks voluntarily for reporting the parks' condition to BBMP for further action. A Community Involvement for Park Conservation Policy (CIPC) is being framed in order to enable stakeholders to contribute facilities in BBMP owned parks and assist BBMP in providing services to the Citizens. They will be enabled for adoption of the parks under the Namma Bengaluru Namma Koduge scheme.

63. Under Brand Bengaluru Scheme the objective of Green Bengaluru, A total amount of Rs.35 Cr. has been provided in this year for the development and improvement of lakes by taking up the fencing work, installation of pipes, aerators, plotting, wet land and trash barrier to improve water quality in the lakes, construction of toilets and security rooms in the lakes.

64. To maintain the ground water level, rain water harvesting structure will be implemented and all parks will henceforth use only treated water instead of ground water. Adoption of rain water harvesting structure in all Government offices in Bengaluru city will be made mandatory and confirmation letter will be obtained from all Departments in this regard.
65. To deal with the water scarcity and to help aid ground water recharge, BBMP has undertaken development of 1,000 borewells recharge pits in various parks, with the help of NGOs. Under Amruth 2.0 programme, rejuvenation of 25 Kalyanis' has been done at a cost of Rs.1 Cr. Further 50 open wells will be rejuvenated at a cost of Rs.5 lakhs per open well and 10 Kalayanis' will be rejuvenated at a cost of Rs.20 lakhs per Kalyani. Total of Rs.5 Cr. will be spent for this purpose.
66. BBMP has taken a bold step to permanently prevent flooding in Bengaluru city and to minimize the damage caused by flooding. There is a total network

of 859.90 km long primary and secondary Rajakaluve under the jurisdiction of BBMP, already 491 km long Rajakaluve has been constructed to prevent flooding. A grant of Rs.1,900 Cr. has been given in 2022-23 and 2023-24 under the Amruta Nagarothana Yojana, and the construction of barrier for 195 km long Rajakaluve is in progress. The remaining 173.90 km length of Rajakaluve needs to be constructed and a financial assistance of Rs.2,000 Cr. has been sought from the World Bank for this proposal, which is expected to be sanctioned in 2024-25. Further, a proposal has already been submitted to Union Government for the National Disaster Mitigation Fund for the reconstruction of narrow Rajakaluve and old bridges, which is expected to receive a grant of Rs.250 Cr. There is a rule to provide 10% Government subsidy from the state Government/BBMP to get this amount. This amount will be borne by the State Government's National Disaster Mitigation Fund on behalf of the BBMP and a grant of Rs.10 Cr will be allocated for this purpose.

BRAND BENGALURU –HEALTHY BENGALURU

67. As they say health is wealth, since the quality of health care services, availability of medical facilities and overall health infrastructure in Bengaluru city directly affects the physical mental and emotional well-being of its Citizens, it is essential to develop Comprehensive Health Care System that takes care of the needs of the Citizens. Only when there is such a system the Citizens of the city will be able to lead a healthy and happy life, the health of Citizens is inextricably linked to its health care system. An expenditure of around Rs.200 Cr. is proposed to be spent over 2 years to upgrade the health care services under the Brand Bengaluru. A sum of Rs. 100 Cr. worth of projects will be taken up in the present year.
68. Covid -19 Pandemic Management has taught us significant lessons and it is evident that overall administrative control shall be the dictum in effective health management and to streamline

coordination between HFW and BBMP for efficient health care service delivery for Citizens of Bengaluru. In this back ground, it is aimed to establish Bengaluru Health System for administrative and financial supervision of up to primary and maternal health care facilities in the jurisdiction area of BBMP.

69. This will lead to BBMP taking over all the Primary Health Care Facilities and the Secondary and Tertiary Health Care Facilities which shall be handed over to Department of Health and family welfare. BBMP will handle 144 UPHCs, 225 Namma Clinics, 27 Maternity homes, 7 first Referral Units catering to Primary Health Care services. Budgetory allocation of Rs.20 Cr.is made for the year.
70. BBMP intends to standardize its service delivery parameters for the next 3 years named 'Samagra Sadruda Arogya'. As part of this initiative, for the construction of 40 UPHCs and renovation of 81 UPHCs is alrerady being undertaken with a sum of

Rs.64 Cr. Further construction of additional rooms in 24 maternal hospitals and Referral units is taken up at a cost of Rs.24 Cr. In this year 27 new Physiotherapy centres will be opened. 27 EV(1 per Constituency) '**Mane Bagilige Chuchhu Maddu**' shall be made functional to improve immunization and cover last mile coverage -Vaccine on Wheels.100 laboratories at Namma Clinics will be upgraded to conduct 20 more investigations. 14 Advanced ALS Ambulances for better patient referral. For all the above upgradation programmes Rs.25 Cr. will be allocated.

71. BBMP has come out with new initiative to establish a day care centre for Specially abled children with a grant of Rs 1 Cr. in the South Zone area in Pobbatthi Meternity Hospital which will help poor working mother's of 200 specially abled children.
72. Similarly the initiative namely '**MANOBIMBA**' will be taken up by BBMP to respond to growing brain health concerns especially in the light of rising out

of various social issues such as domestic family matters, under employment and entrepreneurial endeavors. It will be a YouTube channel which will take the shape of a periodic, 6 interactive platform hosted on social media platforms run by our in house team of doctors and with the help of willing field experts.

73. To provide good health service to its Citizen BBMP has planned to setup a medical college on the lines of a medical college being run by Municipal Corporation of Greater Mumbai during the year DPR will be under taken to establish the same.
74. Our Hon'ble Chief Minister Shri Siddaramaiah, who is an epitome of the Socialist ideology as enunciated in Our Constitution, his intention to satisfy the hunger of the poor and to provide nutritious food through '**Indira Canteens**'. As part of this initiative one canteen in each ward has to be setup. To fulfil this noble objective 50 new '**Indira Canteens**' including mobile canteens will be setup by BBMP.

A new 'Indira canteen' will be setup this year at the **Kempegowda International Airport** to popularize this scheme at the global level. A sum of Rs.70 Cr. will be provided for the above projects.

75. Construction of new burial grounds and crematoriums will be undertaken and upgradation of existing burial ground and crematoriums will also be done. A sum of Rs.15 Cr. will be allocated for the same.
76. To control the population of Street dogs, we are planning to establish 3 new scientific animal birth control centres along with existing centres. Vaccination for main diseases will also be taken on war footing to reduce the threats of dog bites. To meet the demand of hygenic meat BBMP plans to establish 2 modern slaughter houses. To address the concern of animal waste generated on daily basis 4 rendering plants will be established. A total of Rs.10 Cr. has been provided in the during this year

BRAND BENGALURU - EDUCATION BENGALURU:

77. The basic responsibility of the BBMP is to provide primary and secondary education, About 80 percent of the school children in the city are enrolled in private schools, but economically and socially backward children mostly have no other opportunities for learning except attending Government or BBMP schools, a matter of concern is that the quality of Education in Government schools is below par in most cases, Hence Brand Bengaluru has come up with the concept of improving educational standards that nurture the physical, mental and emotional well being of young minds, to ensure that no child is deprived of a good education and for the betterment of the Country's future.
78. There are 93 Nursery Schools, 16 Primary Schools, 33 High Schools, 19 Pre-Graduate Colleges, 4 Degree and 2 Post-Graduate Colleges under the jurisdiction of the BBMP and about 24,089 students

are studying in 167 Educational Institutions. In order to increase the quality of education we are going to establish well equipped Computer Lab, Digital Lab, Information technology lab and e-libraries. A sum of Rs.10 Cr. is allocated.

79. With the collaboration of NGO's the MOU is made for the benefit of students who are studying in schools and colleges of BBMP will be provided free health checkup and distribution of medicines and other activities. For the improvement of health of the children, the parents of the students who are studying in BBMP schools and colleges will be provided free health insurance under the scheme of "Ayushman Bharath".
80. 41 new and renovated School/College buildings will be constructed at a cost of Rs.173 Cr. In BBMP limits total 19 Schools are in dilapidated condition, so we are going to reconstruct it and 67 Schools and Colleges buildings will be upgraded with modern basic infrastructure for that we have provided Rs.35 Cr.

81. Considering the importance of inculcating good Habits about Agriculture, Horticulture and Environment in the lives of the children, the BBMP Education Department has come out with an innovative programme known as “**SHALE THOTA**” where in the children under guidance of the Teachers will develop gardens where in they can grow Agricultural crops, Vegetables and Flowers in the School premises. We have provided a sum of Rs.5 crore for this innovative programme during the year.

BRAND BENGALURU - TECH BENGALURU:

82. Revamping of entire Sahaya – the Public Grievance System – will be done by way of a dedicated Call Centre to call back the Citizens and take their feedback on the disposal claimed by any Department of BBMP and in case the feedback is unsatisfactory then keep the ticket or grievance open. A professional IT PMU will be set up with highly qualified, professional resources to become the IT-Brain of the BBMP and become an expert

group to lead every IT effort of BBMP. Contact-Less & Face-Less Citizen service delivery for BBMP services will be the theme and every possible service will be brought to this CLFL platform and transparency and empowerment of Citizens will be achieved.

83. Mobile as a preferred service delivery platform will be done and as many services and interfaces as possible will be brought on the Mobile platform. Multiple databases of BBMP and other Government Departments will be integrated to deliver “automatic” services to the Citizens as the authentication and verification of Citizen and the documents provided by him would be seamless in such a system. For example, with seeding of Aadhaar in Property records of the BBMP will enable BBMP to automatically approve mutation when the property is transacted in the Sub Registrar Offices using Aadhaar of the owner and the purchaser. Similarly, the Property ID based fetching of property records will allow automatic

authentication of the property records and processing of the Building Plan approvals.

84. A live telecast of status of every Citizen Service and Grievance – which stage and with whom the application or issue is pending will be shown – on the lines of Courier or Postal Services showing the status of their service delivery. Further, the recommendations of the Tech Bengaluru will be taken up for implementation in the right earnest as per details given above.
85. The strengthening of IT and computer systems of all the Field Offices of the BBMP will be taken up to achieve more Citizen friendly and efficient interface at the field level. E-Office will be rolled out across all the offices of the BBMP. There are about 70 Software and IT Solutions working in the BBMP, these will be brought to co-ordinate with each other and a comprehensive and systematic IT back-bone of BBMP will be created.

86. The digital sketches and drone images have been obtained from the Revenue Department, the same shall be put to use and a very strong IT support to Survey work and property records will be created. In order to achieve all the above objectives, a provision of Rs.50 Cr. has been made in the budget.

BRAND BENGALURU - VIBRANT BENGALURU:

87. BBMP has undertaken several projects with innovative thinking to develop the city of Bengaluru as an attractive and tourist destination under the Brand Bengaluru scheme. Under the said projects, a 250 meter high sky-deck is proposed to be built in a design that will emerge as a landmark at the international level and the cost of the said project is estimated at Rs.350 Cr. A grant of Rs.50 Cr. will be provided for the Preliminary Project Implementation of the said project.

88. People belonging to different language, religion, culture, ritual and belief have migrated and settled from various parts of the country to make a life in

Bengaluru. This is a good occasion to remember the great efforts and sacrifices of Nada Prabhu Kempegowda, the builder of this city, which has led to the prosperity of millions of people. If the name of such a great man is to be immortalized in the pages of history, it is necessary to revive the heritage values like houses, inscriptions, relics, and burial sites of his birthplace Magadi. We have joined hands with the Kempegowda Development Authority, which is continuously engaged in this work, and the BBMP will give a grant of Rs. 50 Cr. as a mark of gratitude for the activities of the Kempegowda Development Authority. On similar lines in the Assembly constituency of Vijayanagara a big Kempegowda Bhawan will be constructed.

89. At present, there are more than 5 lakhs street lights in Bengaluru city, most of the street lights are conventional street lights. These street lights are proposed to be replaced with more energy efficient LED street lights. It is proposed to implement the Energy Efficiency Project in 2024-25 without any

additional cost at the same existing amount being paid to the BESCO Department.

90. In order to make Bengaluru City more attractive, it is intended to illuminate with attractive coloured electric lights in flyovers, underbridges, road junctions and parks in Bengaluru City. A grant of Rs.100 Cr. will be provided in the budget.
91. To beautify the junctions and public places in the city a sum of Rs.20Cr has been provided. To make the public places more lively and facilitate celebration of various events and themed shows in parks and in public places of Bengaluru City. A grant of Rs.5.00 crore will be provided in the budget.
92. Two important ideas have been identified for implementation in the upcoming year. One is the setting up of '**Pink Rooms**' in malls, bus stations and toilets, for making sanitary napkins and rest rooms available to women during menstruation. The other one is the detection of ambulances by the traffic signals to expedite their movements and

enable signal free movement in the time of emergency.

93. With a view to preserving the history, culture, art and literature of the city with the co-operation of experts in the city, a separate Department will be created in the BBMP and the functioning will be framed as per the recommendation of the advisory team. BBMP will co-operate in planning the various city festivals though out the year with various public organizations.

FINANCE SECTION :

94. The Finance Department of the BBMP has implemented 'Integrated Financial Management System (IFMS)' to facilitate all payments. From the year 2024-25 all the receipts, payments and inter-office fund transfers of the BBMP will be processed in IFMS. . By this all the financial transactions of the BBMP will be recorded on a daily basis and accurate information will be available for various purposes.

95. Accounting and Budgeting Cell (ABC) will be created headed by a qualified Chartered Accountant. It will look after the daily accounts, to undertake preparation of the budget, manage tax related statutory matters and advise on other economic reform measures.
96. As part of financial de-centralisation, daily administrative expenses, operational and maintenance expenses and ward development works (POW) grants will be allocated to the zones. This will help in carrying out the projects as they will get a clear picture of the resources available for various expenses.

WELFARE SECTION :

97. An amount of Rs.137.50 Cr. has been reserved for this year to implement a pension scheme to provide financial assistance for the post-retirement life of Poura Karmikas who retire under direct payment system in the Solid Waste Management Department of the BBMP.

98. Rs.5 Cr. has been reserved to implement e-Sarathy scheme for the welfare of Women, Scheduled castes and Scheduled Tribes, Backward Minorities and Transgender community by providing financial assistance to purchase about 250 electric autos/goods e-autos to control air pollution under Brand Bengaluru concept.
99. As mentioned above under the concept of Brand Bengaluru, Rs.12 Cr. have been reserved in this year for free distribution of electric two-wheelers to working women and Pourakarmikas coming under all zones of the BBMP and electric two-wheelers with extra wheels to the specially abled persons.
100. For economic development of Transgender community and other economically backward classes Rs.10 Cr. have been reserved by the BBMP to provide 50% of the project cost or a maximum of Rs.1.50 lakhs as a helping hand to establish small enterprises.

101. Subsidy of Rs.5 lakhs under Individual Housing Scheme for construction of houses for houseless poors belonging to SC/ST, OBC, Specially abled and EWS in the city and accomodation under “Gruha Bhagya Yojana” in collaboration with various Housing Departments for permanent Pourakarmikas of BBMP and Pourakarmikas serving under direct payment system. Rs.5 lakhs is being provided for the same. A total of Rs.211 Cr. has been reserved.
102. In the year 2024-25, there is plan to open 8 old age homes at present Rs.4 Cr. has been allocated in this year for opening “Shravana Vasathi old age homes” in collaboration with registered voluntary organizations in rented premises.
103. In order to provide safe accomodation to lakhs of girls belonging to under privileged and oppressed community working in the un-organized sector. Under the BBMP Rs.4 Cr. have been allocated in this year to open “**Savitri Vasathi hostels**” in the name

of Savitri Bai Phule for working women employees in 8 zones of the BBMP with registered voluntary organizations.

104. A night shelter for the benefit of transgenders is being planned to be constructed apart from renovation and maintenance of existing 48 night shelters. For which a sum of Rs.4 Cr. is allocated in this budget.

105. Detailed survey of street vendors and formation of new Town Vending Committees will be taken up on priority. Sales Zone and Restricted Zone areas will be identified. Sales activities will be facilitated without disturbing the pedestrians walking on the footpath. To facilitate the street vendors who have been dislocated, they will be identified and a maximum subsidy of Rs.1.50 lakh will be paid to the women and transgenders and for others maximum subsidy of Rs.1 lakh will be paid for the purchase of E-vending Rickshaws. During the year

for this a sum of Rs. 5 Cr. will be allocated to benefit at least 5,000 persons.

BIRD’S EYE VIEW OF THE BUDGET:

106. In the year 2024-25, the BBMP receipts from its own resources including opening balance will be Rs.8,294.04 Cr., while Central and State Govt. grants will be Rs.4,077.59 Cr. Thus the Total Receipts is Rs.12,371.63 Cr., the Total Expenditure is Rs.12,369.46 Cr.. There will be total surplus budget of Rs.2.17 Cr. is read out before the people of the city. With this Brand Bengaluru initiative we want to lay a new road map for the overall development of Namma Bengaluru.

-Thank you so much-

Disclaimer: Disclaimer: “ The Budget speech in English is translated from original Kannada text. Please refer to original Kannada version in case of any variation.”